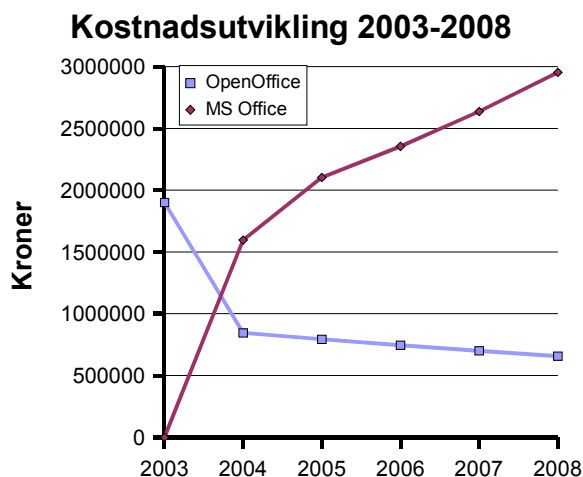
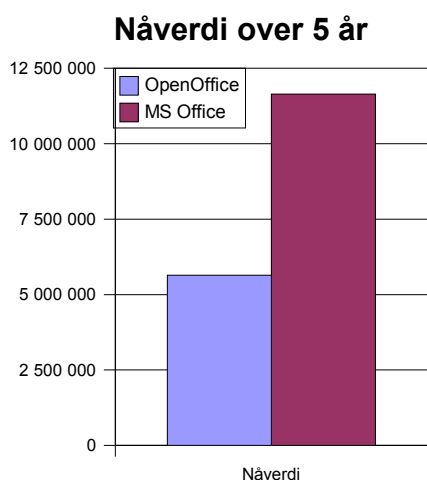

Søknad til KS om ferdigstilling av OpenOffice til nynorsk og bokmål – 21. aug. 2003

Innholdsliste

Nåverdiberegningen.....	1
1. Sammendrag.....	2
Rapporten.....	2
Økonomi og timer.....	3
Resultater.....	3
Erfaringer.....	3
Gjenstående arbeid på kort sikt.....	5
Vedlikehold på lang sikt.....	5
2. Søknad: Ferdigstillelse av OpenOffice.org 1.1 på norsk.....	6
Søknad.....	6
Prissetting.....	6

Nåverdiberegningen

Enkel nåverdiberegning¹⁾ viser at en fornyelse av avtalen med Microsoft vil koste det dobbelte av hva det koster å satse på OpenOffice. Nåverdien på MS Office er 11,5 mill., og på OpenOffice 5,6 mill. Dette gir en besparelse på 6 mill, eller sagt på en annen måte; MS Office koster skolen 2 ganger OpenOffice. Analysen har ikke tatt høyde for at nyere «office»-versjoner fra Microsoft krever kostbare PC-oppgraderinger. Velger skolene MS Office må den videregående skolen oppgradere over halvparten av PC-ene. OpenOffice fungerer greit på eldre datamaskiner fra 1996 og nyere, noe som reduserer behovet for utskiftninger.

Nåverdiberegningen viser at et fylke alene kan låne penger i banken i dag, og spare rundt 6 millioner kroner over en periode på fem år med OpenOffice. Dessverre tillater ikke kommunebudsjettene slike grep forteller viserrådmannen i Akershus fylkeskommune (ref. Kontantprinsippet).

1. Sammendrag

Denne rapporten inneholder en søknad til Kommunens sentralforbund (KS) om ferdigstilling av OpenOffice.org-oversettelsen til nynorsk og bokmål (versjon 1.1). Vi har også tatt med sluttrapporten for sommerens oversettelsesarbeide med OpenOffice fra 16. juni til 8. august 2003.

Arbeidet med oversetting har pågått i 7 uker med tilsammen 9 ulike oversettere, hvorav 4 på hver målform; den siste fordelt på begge. Vi har oversatt både til nynorsk og bokmål. I overkant av 1600 timer er brukt på oversetting i perioden. Dessverre kunne vi ikke ta med oss mye av oversettelsene gjort i OpenOffice versjon 1.0.2. Mye av oversettelsene i OpenOffice 1.1 måtte gjøres på nytt. Dette merkes godt for oss om vi sammenlikner oversetting av f.eks. KDE. KDE er teknisk bedre og faglig enklere å oversette grunnet bedre støtteverktøy og enklere tekniske strukturer.

I sommer har hver oversetter brukt 4 av ukas 5 dager på oversetting og 1 dag i uka på prosjektadministrasjon. Dette er en dobling av effekten med oversetting i forhold til vinterens organisering av prosjektet.

Det gjenstår rundt 6400 timer med oversetting av hjelpetekster til nynorsk og bokmål. Rundt 1/4 av oversettelsene er gjort i sommer. 3/4 gjenstår for å fullføre oversettelse av hjelpetekstene. Dette dokumentet etterfølges av en søknad til Kommunenes sentralforbund.

Avslutningsvis følger et søknadsutkast for hurtigbehandling av fylkeskommunen Akershus, Sør-Trøndelag, og Møre og Romsdal slik at den er klar til KS sitt sentralstyremøte 26. august 2003.

Det framkommer to bruttobeløp for ferdigstilling av OpenOffice utgave 1.1 på nynorsk og bokmål. Det ene beløpet er på 2 797 500 kroner om oversetting gjøres internt. Det andre er på 4 237 500 kroner om arbeidet gjøres på oppdrag i henhold til sentralstyrebestemmelsene i KS.

Rapporten

Våren 2003 startet arbeidet med hjelpesystemet i OpenOffice.org versjon 1.0.2. Arbeidet viste seg å ha liten verdi ved overgang til versjon 1.1 kontorpakken grunnet store endringer i språkstrukturen. Axel Bojer forteller om rundt 136 nesten verdiløse timer på denne aktiviteten hvor oversettelsene i høyden kan brukes som sammenlikningsgrunnlag ved nye oversettelser.

Arbeidet fra høsten 2002 med menyer og tipstekster kunne i stor grad videreføres. I stor grad skyldes dette at vi kunne kjøre tekstene gjennom verktøy for automatisk oversetting.

Nye oversettere fikk en raskt innføring i arbeidet og kunne starte oversetting etter 1-2 dager. Sommeren 2002 brukte vi en uke på samme aktivitet. Den raskere oppstarten i år skyldes erfaringer for hvordan vi tar i mot nye oversettere, samt at vi fikk låne en del raskere brukmaskiner av Vidar Bakke (skal man oversette er det greit med en P400 MHz eller bedre).

I slutten av mai, og begynnelsen av juni jobbet Gaute Hvoslef Kvalnes sammen Kristoffer Gleditsch fra Linpro om effektivisering av tekstuthenting fra OpenOffice.org. Dette har gitt oss mulighet til å omprioritere tid fra teknisk arbeide til oversetting. Vi har lagt med en liste over sommerens oversettere:

Nynorsk: Gaute Hvoslef Kvalnes, Gudrun Kløve Juuhl, Hans Martin Hauken, Håvard Korsvoll og Jakob Breivik Grimstveit.

Bokmål: Axel Bojer, Hans Martin Hauken, Harald Thingelstad, Jørgen, Henrik Hovde Grønlund, Thomas Gramstad.

Økonomi og timer

Vi har mottatt 300 000 kroner i finansiering av sommerens innsats fra NUUG Foundation, Sun Norge, Landssamanslutninga av nynorsk-kommunar (LNK) og Kommuneforbundet. NUUG Foundation har også lønnet prosjektleder. Akershus fylkeskommune har stilt med lokaler. (lenker til nevnte organisasjoner er lagt ved). Sun forutsetter at de får en ferdig kompilert utgave av OpenOffice.org for Sun Solaris.

Ut over finansieringen har flere bidratt med frivillig arbeidskraft. Linpro har hjulpet til med effektiv binærpakking og uttrekk av oversettelsestekster i OpenOffice.org. Samtekst har gitt faglige råd om språkkonsistens og bruk av oversettelsesverktøy. Det gjøres også betydelig teknisk tilrettelegging av frivillige i Debian-samfunnet som forenkler effektiv pakking og distribusjon av OpenOffice.org.

Av ca. 2000 timer som er finansiert er 1600 timer brukt på prosjektet fra 15. juni til 8. august 2003 (tom uke 32). Totalt 9 oversettere har vært engasjert på timebasis. De har jobbet med klart definerte arbeidsoppgaver. Gaute Hvoslef Kvalnes har bistått som teknisk prosjektleder. Gjenstående timer vil gå med til noe oversetting og bygging av systemet for Windows og Sun Solaris.

Resultater

1113 timer i prosjektet fra januar til midten av juni 2003 ble 28% av tiden benyttet til oversetting. Resterende 72% av tiden gikk med til teknisk arbeide, samt ledelse og administrasjon. Av 1650 timer sommeren 2003 ble 66% av den totale prosjekttiden brukt til oversetting og 34% til prosjektledelse og administrasjon.

Menyer, tips og utvidet tips er oversatt på begge målformer. Det er gjennomført grundig språkvask, konsistenssjekking, og forbedring av ordlistene til bruk for videre oversetting.

Arbeidet med oversettelse av hjelpetekster er i gang. Hjelpetekstene til tekstbehandleren er oversatt til nynorsk og bokmål. Vi har latt nynorskoversetterne lede an i oversettelsesarbeidet grunnet våre høye krav til norsk, og fordi flere nynorskoversettere søkte på sommerengasjement som oversettere.

Erfaringer

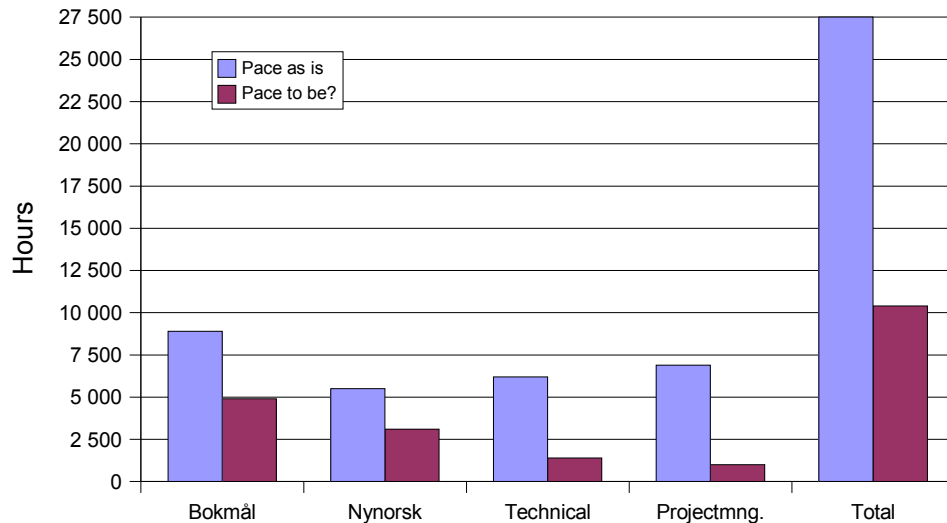
I vinter og vår jobbet Axel to dager i uka med oversettelse (en 40% stilling). Gaute jobbet i full stilling hvor mye gikk med til teknisk tilrettelegging ved nye revisjoner av OpenOffice.org. I sommer var effektiviteten oppe i 80% for hver oversetter. Selve måten å bemanne prosjektet på avgjør om man oversetter med 28% eller 66% effektivitet.

I vinter måtte Axel bruke en av to arbeidsdager i uka på oversetting. Den andre dagen brukes på obligatorisk byråkrati. Ved å jobbe fulltid kan 4 av ukas 5 dager brukes på oversetting. Når det gjelder teknisk arbeide øker dette kraftig ved hver ny revisjon av OpenOffice.org. Det har kommet tre revisjoner av OpenOffice.org i prosjektperioden, og en ny hovedutgave. Dette har økt behovet for teknisk arbeid og fører også til mindre tid til oversettelser.

Søylene viser hva som vil være resultatet om vi fortsetter arbeidet med oversettelser på samme måte som vinter 2002/2003.

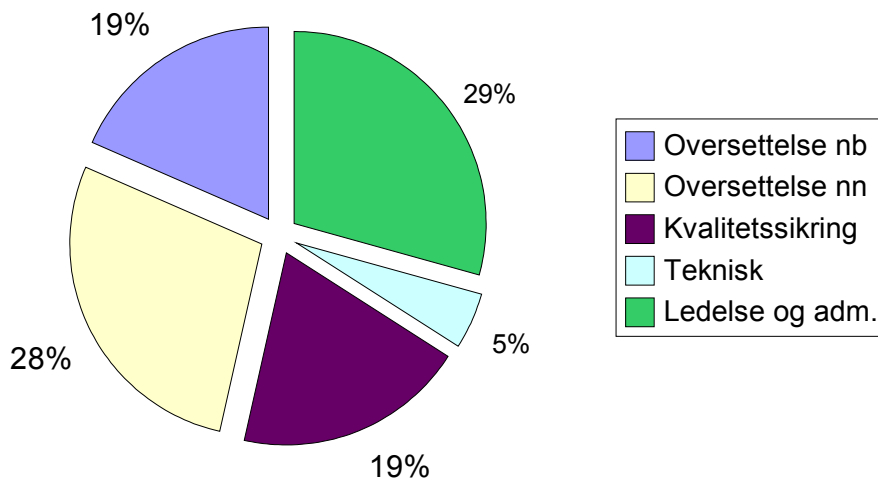
Vi har regnet ut at det vil ta 8300 timer å oversette OpenOffice.org til nynorsk og bokmål gitt optimal organisering. Prosjektet ville ha tatt 27 000 timer om man fortsetter den suboptimale organiseringen fra vinteren/våren 2003. Disse vurderingene bygger på reelle

Comparison

erfaringer og timelister. Erfaringene viser hvorfor selve måten å jobbe på er avgjørende for framdriften. (Dette burde være en indikasjon på hvorfor IT-prosjekter kan gå galt om ikke ledelsen blir gjort klar over konsekvensene av sine valg, og konsekvensene av hvordan prosjekter organiseres og finansieres.)

Fordeling av arbeidet

Det er ingen ulempe at man øker antallet personer som jobber sammen om oversettingen av programvaren. Flere medarbeidere gir et faglig miljø der man kan utveksle erfaringer. Prosjektet har dratt nytte av hyppige språkmøter hvor terminologien og ordvalget avstemmes og avgjøres. Oversetterne har hjulpet hverandre der det trengs. Slik kan hver enkelt bidra med sine beste sider på områder hvor andre ikke er like sterke, noe som øker kvaliteten på arbeidet.

Det har vært absolutt nødvendig med dyktig teknisk tilrettelegging av Gaute Hvoslef Kvalnes. Det har gjort at de andre prosjektmedarbeiderne kunne konsentrere seg om det de er best til: å oversette!

Gjenstående arbeid på kort sikt

Det gjenstår rundt 6400 timer med oversetting av hjelpetekster i OpenOffice.org versjon 1.1 til nynorsk og bokmål. Rundt 1/4 av oversettelsene er gjort i sommer. 3/4 gjenstår for å fullføre oversettelse av hjelpetekstene.

Bergen kommunes IT-stab har foreløpig lånt ut kontor til Gaute Hvoslef Kvalnes fram til jul. Han studerer videre på Universitetet i Bergen. Akershus fylkeskommune stiller med kontorer til Axel Bojer og Knut Yrvin.

Vedlikehold på lang sikt

Vi har også satt opp vedlikeholdskostnader for oversetting av OpenOffice over en periode på 5 år. Totalt vil dette ta 27 000 timer. Se vedlagt tabell. Tallene forutsetter optimal organisering av arbeidet.

Fem års vedlikehold av OpenOffice

År	Aktivitet	Timer
2003	Full oversetting versjon 1.1	9 111
	Allerede utført arb. v 1.0/1.1	-3 657
	Gjenstående arb. V 1.1	5 454
2004	To revisjoner	1 149
	Prosjektadministrasjon	360
2005	Full oversetting av versjon 2.0	7 292
	Prosjektadministrasjon	970
2006	To revisjoner	1 149
	Prosjektadministrasjon	360
2007	Full oversetting av versjon 2.1	7 292
	Prosjektadministrasjon	970
2008	Prosjektadministrasjon	1 149
	To revisjoner	360
Totalt		26 506

2. Søknad: Ferdigstillelse av OpenOffice.org 1.1 på norsk

Torsdag 15. mai ble det avholdt møte mellom Kommunenes sentralforbund (KS) og fylkeskommunene Akershus (AFK), Sør-Trøndelag (STFK) og Møre og Romsdal (MRFK).

I møtet fortalte Svein Erik Wilthil om KS sin nye IT-strategi. Han nevnte også KS sine samtaler med Utdannings og forskningsdepartementet (UFD).

Departementet ønsket å bidra til oversettelsen av OpenOffice.org med et mindre beløp. KS har sentralstyrevedtak om å støtte utvikling og bruk av programvare med åpen kildekode. Målsetningen er å bidra til økte valgmuligheter og lavere kostnader mht. anskaffelse og bruk av programvare. På side 16 i planen står det:

Kommuner og fylkeskommuner bør i første omgang utprøve åpen programvare på områder som ikke forutsetter utstrakt kommunikasjon med andre systemer, for eksempel innen undervisningssektoren. På bakgrunn av disse erfaringene bør det vurderes bruk på andre områder.

Rådgiver Øistein Gjølberg Karlsen (KS) (fixme: håper jeg husker rett navn) la fram kravene fra sentralstyret om eventuell finansiering av oversetting. Finansieringen må skje gjennom regulære anbudsregler for offentlige anskaffelser. Det betyr at KS gir aktuelle fylkeskommuner støtte slik at de kan kjøpe oversettelsestjenester i markedet. Han så at denne måten og organisere arbeidet på fort kan sjudoble kostnadene i forhold til dagens organisering av arbeidet.

IT-sjef Inghild Nygård i AFK slo fast at de ikke lenger hadde midler til videreføring av oversettelsene. Hun mente flere måtte bidra når hele kommune-Norge nyter godt av resultatet. Bjørner Holager og Stein Lier var overrasket over at KS valgte en annen finansieringsstruktur enn den rimeligste måten for kommunene.

Karlsen organiseringen til prosjektet. Arbeidet så langt var både dyktig utført og svært rimelig for engasjerte fylkeskommuner. Men KS må følge retningslinjene vedtatt i sentralstyret. Det ble anbefalt fylkeskommunene å sendte søknad om støtte til videreføring av oversettelsene.

Søknad

Det gjenstår rundt 6400 timer med oversetting av hjelpetekster i OpenOffice.org versjon 1.1 til nynorsk og bokmål. Rundt 1/4 av oversettelsene er gjort i sommer. 3/4 gjenstår for å fullføre oversettelse av hjelpetekstene. Tallene baserer seg på 16 måneders praktisk oversetting av OpenOffice.org til nynorsk og bokmål.

Prissetting

Velger KS å bryte med sentralstyrevedtak, koster gjenstående arbeide rundt 400 kr/t (da er kontorplass, utstyr o.l. inkludert i beløpet). Velger man å gjøre dette eksternt, koster arbeidet rundt 625 kr/t (inkl. moms.). Det er lagt til 100 kr netto i timepris for prosjektleder og teknisk ekspertise for å håndtere tekniske sider i systemet.

Intern finans	Timer	Kr/t	Kr
Oversetting	4500	400	1 800 000
Teknikk/Ledelse	1900	525	997 500
Sum			2 797 500

Ekstern finans	Timer	Kr/t	Kr
Oversetting	4500	625	2 812 500
Teknikk/Ledelse	1900	750	1 425 000
Sum			4 237 500

Ekstern finansiering forutsetter merverdiavgift (det er dette som er lagt til)

Internpris er regnet ut fra hva som er vanlig IT-lønn i Akershus fylkeskommune. Ved å engasjere studenter har man redusert kostnadene betydelig i forhold til regulære lønnskostnader i fylkeskommunen. Man har også flyttet risikokostnadene som engasjerte i oversettelsene tar gjennom korttidsengasjementer i perioder av 1-3 måneder.

Det er verdt å merke seg at fylkeskommunen ikke tar betalt for prosjektledelse i arbeidet med OpenOffice.org. Knut Yrvin stilte innledningsvis opp i 3 måneder uten lønn. NUUG Foundation har betalt lønna fra 1. september 2002 fram til i dag.

Eksternpris er mer usikker. Vi har en følelse av at vanlig oversettelsespris er på 500 kroner timen. Vi antar at prosjektledere og tekniske kompetanse til spesialoppgaver som teknisk tilrettelegging av oversettelser osv. koster 600 kroner timen.

21. august 2003

Rettet for skrivefeil 27.08.2003

Utbedret mangler 10.10.2003

Lagt til avsnitt om arbeidet over fem år, og vurdering av arbeidsform

Av Knut Yrvin med bakgrunnsdata fra Axel Bojer og Gaute Hvoslef Kvalnes